

СУЧАСНЕ ПОЗАШКІЛЛЯ – ОСВІТНЯ ПЛАТФОРМА ПАТРІОТИЗМУ І СТРЕСОСТІЙКОСТІ: ДОСВІД, МЕТОДИКА, ОСВІТНЄ ПАРТНЕРСТВО

УДК 379.821-053.2:62]:373.3.035:172.12

О. Г. КОЗИРОД, доктор філософії, старший викладач кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, керівник гуртка «Початкове технічне моделювання» Полтавського обласного центру науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СВІДОМОСТІ ВИХОВАНЦІВ У ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ОНЛАЙН-КОНКУРСУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОЧАТКОВОГО ТЕХНІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

У статті приділено увагу проблемі формування громадянської свідомості вихованців молодшого шкільного віку закладів позашкільної освіти науково-технічного напрямку початково-технічного профілю засобами конкурсної діяльності з початкового технічного моделювання.

Ключові слова: науково-технічний напрям позашкільної освіти, початково-технічний профіль, освітнє середовище закладу позашкільної освіти, гурток «початкове технічне моделювання», вихованець, педагог закладу позашкільної освіти, обласний і Всеукраїнський етапи конкурсу учнів молодшого шкільного віку з початкового технічного моделювання.

Громадянське виховання є процесом, який спрямований на розвиток громадянськості як цілісної якості особистості, що дозволяє людині відчувати себе моральною, соціальною, політичною, юридичною дієздатною та захищеною. Його мета полягає у вихованні особистості, яка є вразливою до свого оточення та активною участю в суспільному житті, в якому права людини є центральними [3, с. 1].

Формування громадянської свідомості у вихованців закладу позашкільної освіти є важливим завданням системи освіти в цілому, та першочерговим для позашкільної освіти як ланки Вітчизняної освітньої моделі спрямованої на формування особистості дитини, задоволення її освітніх потреб у позаурочний час. Така освітня траєкторія допомагає здобувачам позашкільної освіти розуміти свої права та обов'язки, активно брати участь у громадському житті країни, розвивати критичне мислення та відповідальність перед суспільством.

Слід зауважити, що і кожне заняття і кожен організаційно-масовий захід з позашкільної освіти у військовий час сплановано і присвячено вихованню патріотизму та громадянської свідомості здобувачів освіти.

Для учнів молодшого шкільного віку що є вихованцями гуртків «Початкове технічне моделювання» закладів науково-технічного напрямку позашкільної освіти змістом освітньої діяльності передбачено участь у міському чи районному, обласному та Всеукраїнському етапах змагань, що слугують певним випробуванням, показником рівня оволодіння дітьми зазначеними у програмі освітніми компетентностями після тривалого періоду навчання.

Учасниками останнього Всеукраїнського рівня є переможці попередніх етапів. Протягом останніх 20 років такі змагання здебільшого проводилися в областях України різними освітніми установами, що давало можливість спілкування та ознайомлення учасників та керівників команд з найбільшими містами що є обласними центрами України, їх історією та культурою, визначними місцями. Організатори працювали над якісною підготовкою як конкурсної частини змагань, так і над створенням дозвілля для команд-учасників між етапами змагань. Однак, через екстремальну ситуацію,

пов'язану з пандемією Covid-19 та запровадженням воєнного стану педагогам позашкільної освіти та вихованцям довелося зіткнутися з реальністю, де освітній процес організовано за допомогою засобів дистанційного навчання, а проведення організаційно-масових заходів вимагає дотримання безпекових умов. Організація очних (офлайн) змагань стала неможливою, оскільки становить загрозу здоров'ю та життю дітей.

У 2022-му році творчою групою у складі провідних педагогів позашкільної освіти початково-технічного профілю закладів науково-технічного напрямку позашкільної освіти України було розроблено авторську модель проведення Всеукраїнського онлайн-конкурсу учнів молодшого шкільного віку з ПТМ. Запровадження воєнного стану на теренах Вітчизни зосередило об'єднання творчих зусиль педагогів позашкільної освіти у напрямку громадянського і патріотичного змісту освітньої діяльності та відповідної побудови програми конкурсу. Відтак перший Всеукраїнський конкурс учнів молодшого шкільного віку у 2022-му році відбувся під загальним гаслом «Допоможемо відбудувати Україну після перемоги над російським агресором!», у 2023-му році «Ми любимо Україну!».

Відповідно до програми конкурсу упродовж 4 днів юні конкурсанти змагалися, виконуючи різні завдання практично моделюючи майбутнє своєї країни. Ці завдання включали теоретичний залік, що передбачав опитування, конструкторське завдання з використанням конструктора типу «Lego» та презентацію власної моделі будівельної техніки, творче завдання з висвітленням проєкту будівлі майбутнього та технічне завдання зі створення рухомої моделі 3D-маніпулятора, рухомих птахів як відомої «біозброї» у розумінні агресора.

Розроблена програма конкурсу пройшла апробацію під час проведення обласного етапу конкурсу Полтавським обласним центром науково-технічної творчості учнівської молоді Полтавської обласної ради. Варто відзначити саму патріотичну сутність і творчий зміст діяльності педагогів-позашкільників які в умовах воєнного стану, небезпеки, хотіли слугувати своїй країні. Отже, внеском педагогів позашкільної освіти у наближення перемоги стала діяльність з якісної організації і забезпечення дозвіллевої діяльності дітей, що допоможе вихованцям ідейно об'єднатися із діяльністю нації: моделювати будівлі, техніку, збагачувати досвід нації з провідних для країни галузях науково-технічного прогресу для майбутнього процвітання України.

Відповідно кожен етап конкурсу мав свою патріотичну підтему і був спрямований на зосередженні технічного і конструкторського змісту діяльності конкурсантів на головній меті – відбудові своєї країни, направленні творчих зусиль на вияв любові до України, свідомому ставленні до співучасті із дорослими у громадянській активності і наближенні перемоги.

Відтак, за підсумками проведення творчого завдання конкурсу наше суспільство збагатилося гарно пропрацьованими дитячими проектами будівель зруйнованого оперного театру у Маріуполі; закладів загальної середньої та позашкільної освіти, фортець-бомбосховищ, плавучих будинків-лабораторій, амфібій, наукових центрів і просто будівель для мешканців здатних забезпечити можливість мультифункціонального безпечного життя і на суші і на воді таким чином підкреслюючи незламний дух нації, можливість швидкої трансформації життя відповідно до потреб і викликів які передбачають свідоме ставлення до подій, що відбуваються у житті країни, спільну дію з дорослими і потужний внесок у перемогу.

Під час участі у виконанні технічного завдання увагу дітей було акцентовано на існуючій проблемі розбору завалів і усунення масштабних руйнацій що виникають внаслідок війни. Так, вихованці за допомогою запропонованої технологічної послідовності долучилися до виготовлення рук-маніпуляторів здатних прискорити вирішення зазначеної проблеми. З великим задоволенням виконували вихованці і конструкторське завдання з проектування різних видів техніки за допомогою виконання STEAM-завдань із конструювання Lego-конструкторами. Вихованці змогли забезпечити країну новими комплексами захисту території, військовими автомобілями, авіамоделями, тракторами, роботами та іншою спецтехнікою.

Науковцями доведено, що цеглинки цінностей у кожної людини закладаються починаючи з дитинства і сприяють формуванню головних якостей особистості. Отже, запропонований умовами конкурсу освітній інструментарій допомагає вихованцям усвідомлювати, що їхні дії мають вплив на суспільство і можуть привести до змін на краще життя своєї держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Богдан З. Л., Козирод О. Г., Лихота С. О., Степанишин З. М. Навчальна програма з позашкільної освіти науково-технічного напрямку Початкове технічне моделювання, початковий та основний рівні, 3 роки навчання : збірник навч. програм з позашкільної освіти. Науково-технічний напрям, вип. 4 / заг. ред. Г. А. Шкури, Т. В. Биковського. Київ : УДЦПО, 2019. В. 4. 310 с.
2. Всеукраїнський конкурс з початкового технічного моделювання 2022–23 (інформаційно-методичний контент) : веб-сайт. URL: <https://sites.google.com/view/pocnttumpor/%D0%B2%D1%81%D0%B5%D1%83%D0%BA%D1%80-%D0%BF%D1%82%D0%BC> (дата звернення: 28.11.2023).
3. Громадянське виховання: проблеми, досвід : веб-сайт. URL: <https://osvita.ua/school/method/upbring/5904/> (дата звернення: 23.11.2023).